

І. М. Дзюба

Кисельов Леонід Володимирович

КИСЕЛЬОВ Леонід Володимирович (21. 09. 1946, Київ – 19. 10. 1968, там само) – поет. Син [Володимира](#), брат [Сергія Кисельових](#). Літ. премія ім. П. Тичини (посмертно, 1992). Член СПУ (посмертно, 1994). Навч. у Київ. університеті (1965–68). Спочатку писав рос., згодом укр. мовами. Друкувався від 1963. Серед мотивів перших поезій К. – мінливе протистояння зими і весни, «прориви» тепліні й реванш приморозків, двобій сонця й туманів. Ці вірші 1960–62 асоціювалися з хиткою суспільно-політ. атмосферою, але мали свій автоном. емоц. і медитатив. зміст. Безпосереднє переживання істор. ситуації відкладалося алюзіями й обертонами у заг.-філос. звучанні філос. мотивів К. Так само й мотив громадян. прозріння, апеляція до самосвідомості сучасників не завжди прямі, швидше опосередковані; його поет. думка багатша за будь-яке політ. судження чи заклик, а картинні алегорії мають власну внутр. логіку, психол. та етич. зміст, що перевищує безпосеред. імпульс, але й не розвиває його. Промовистими є вірші про долю поетів, яких «убивають за стихи», варіації на вічну тему «поэт и царь». Адже це писалось тоді, коли суспільство відкривало трагічну правду про долю О. Мандельштама, Леся Курбаса, В. Свідзінського, покоління «розстріляного відродження»; з ін. боку – починалися нові розправи, цькування Б. Пастернака, О. Солженіцина, В. Дудінцева, Б. Ахмадуліної, В. Симоненка, Л. Костенко, М. Вінграновського, І. Драча. Незмиримість тираніч. держави і волелюб. поезії, абсолют. догми і неконтрольов. стихії творчості – одна з наскріз. тем творчості К. Ще одна постійна тема його поезії – антимонархічна. Він не випадково полемізує з процарист. міфами, з ідеалізацією Івана Грозного та Петра I в офіц. рад. історіографії – поет бачив, що монархіст. мислення живе у новіт. тоталітаризмі й «соціаліст.» вождівстві. Вірш «Цари» (опубл. у ж. «Новый мир», 1963, № 3) викликав гнівну «одповідь» юному поетові від

академік Д. Благого. Шляхет. демократизм К. мав ще один вимір: соц. відкритість, пластичність психіки, чутливість до чужих болів і потреб, здатність виходити за межі влас. досвіду й буття. Юнак-городянин розумів людей різних соц. станів, різного віку та кругозору й способу життя, – і не просто розумів, а переймався ними до перевтілення. Великий культур. потенціал поезії К. виявився і в його віршах про знакові постаті історії люд. духу – образи Прометея, Г. Галілея, Дж. Свіфта, Т. Шевченка, образи світ. героїв літ-ри (Дон Гуана, Офелії) – у всіх випадках К. виходить за межі стереотип. уявлень і дає власну глибоку версію. Рафінов. інтелігент, К. переймається красою українські народні пісні, вчиться в неї простоти, глибини і метафорич. сили вислову. «Я постою у края бездны // И вдруг пойму, сломясь в тоске, // Что все на свете – только песня // На украинском языке». Під впливом чарів укр. пісні та мови, дружби зі старшими за нього укр. поетами-шістдесятниками, культу Шевченка, що був у його російськомовній родині, – К. переходив на укр. мову. Його вірші остан. років засвідчують глибоке сприйняття трагедій і побуту українського народу, його історії, його громадян. потреб: «Треба України. Надій і суму // Селянських хат і курних шляхів. // Треба землі, де завжди пульсує // Шевченкове серце, Шевченків гнів». Невиліковна хвороба урвала твор. злет К. на самому початку, але написане ним увійшло до золотого фонду укр. поезії. Особливо великий вплив він справив на російськомовну творчу молодь, значна частина якої прилучилася до українства. Пам'яті К. присвяч. молодіж. поет. конкурс «Каштановий дім», засн. 1992 у Києві. Окремі твори К. перекладено груз., узбец., казах., литов., латис., молд., болгар., чес., нім., польс., англ., япон. мовами.

Основні твори

Вірші. 1970; Последняя песня – Остання пісня. 1979; Тільки двічі живемо: Вірші. Проза. Спогади про поета. 1991; усі – Київ.

Рекомендована література

1. Драч І. Жовта троянда Леоніда Кисельова // Последняя песня – Остання пісня. К., 1979;
2. Розумний Я. Леонід Кисельов – феномен поетичний чи психологічний? // Там само;
3. Затонский Д. Леня Киселев // Там само;
4. Дзюба І. Леонід Кисельов з другої половини двадцятого віку // Кисельов Л. Тільки двічі живемо. К., 1991;
5. Коцюбинська М. Рано ще, рано... Про Леоніда Кисельова // Київ. 1993. № 8;
6. Николаев Б. И. Диалог культур в поэзии Леонида Киселева // Рус. культура в контексте соц.-истор. реалий Украины (конец XX столетия): Мат. междунар. научно-практ. конф. (22–23 октября 1993 г.). К., 1993;
7. Когут С. Поетичний феномен Леоніда Кисельова: Про творчість одного з найцікавіших поетів епохи шестидесятників. Л., 2001;

8. Мазепа Н. Р. Леонид Киселев – поэт, опередивший свое время // Радуга. 2006. № 8;
9. Пахарева Т. А. Леонид Киселев на перекличке поэтов // Благород. вимір наук. подвижництва: Зб. наук. пр. К., 2012.

Бібліографічний опис:

Кисельов Леонід Володимирович / І. М. Дзюба // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-6553>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).